

PRVI EUROPSKI DAN GEODETA I GEOINFORMATIKE - SVEČANOST U LJUBLJANI (SLOVENIJA)

Dana 05. marta 2012. navršilo se 500 godina od rođenja Gerardus-a Mercator-a (1512-1594), jednog od najvećih kartografa i osnivača moderne znanstvene kartografije. Flamanski kartograf i geograf, čije je pravo ime Gerard de Cremer ili Gerhard Kremer, poznat je po svojoj cilindričnoj kartografski projekciji. U njoj su meridijani i paralele postali prave linije i sijeku se pod pravim uglom, što omogućuje navigatoru da smjer plovidbe opiše kao pravu liniju. Godine 1538. objavio je kartu svijeta u tzv. Mercatorovoj projekciji i postao je jedan od najpoznatijih kartografa svih vremena. Evropsko udruženje ovlaštenih inženjera geodezije CLGE (fr. *Comite de Liaison des Geometres Europeens*), u kojem je više od 50 000 ovlaštenih inženjera geodezije iz više od 35 zemalja Europe, odlučilo je obilježiti ovaj važan događaj sa svečanm akademijom. Akademija je održana u Bruxellesu pod pokroviteljstvom Neelie Kroes, potpredsjednice Evropske komisije i povjerenice Evropske komisije odgovorne za Digital Agenda i dr. Janeza Potočnika, evropskog povjerenika (komesara) za okoliš. Ovaj dan (5. mart) proglašen je za prvi Evropski dan geodeta i geoinformatičara.

Savez geodeta Slovenije je 05. marta 2012. godine sa suorganizatorima GIZ Geodetskih izvođača, Matičnom sekcijom geodeta pri IZS, Fakultetom za građevinarstvo i geodeziju UL i Geodetskim institutom Slovenije, u saradnji sa Nacionalnom i sveučilišnom bibliotekom i Znanstveno-istraživačkim centrom SAZU (Slovenske akademije znanosti i umjetnosti), obilježio ovaj važan događaj s nizom dešavanja.

U izložbenoj dvorani Nacionalne i sveučilišne biblioteke je od 09.02. do 14.03.2012. godine organizovana izložba „Svjetska kartografija prošlosti - inspiracija sadašnjosti“. Tu je bilo moguće vidjeti najljepše primjerke karata slovenačkih i stranih kartografa u posjedu biblioteke, uključujući atlas i karte Gerardusa Mercatora.

Petog marta, na dan rođenja velikog flamanskog kartografa i geografa, u popodnevним satima je u izložbenim prostorijama održana diskusija o važnosti i razvoju kartografije, na kojem su različite zanimljivosti i viđenja predstavili autorice izložbe dr. Renata Šolar, magistrica Jerneja Fridl, kao i drugi gosti: dr. Dušan Petrovič, dr. Branko Janez Rojc, dr. Milan Orožen Adamič i dr. Tomaž Podobnikar.

Navečer istog dana je u prostorijama Znanstveno-istraživačkog centra SAZU organizirana svečana akademija u spomen na 500. godišnjicu rođenja Gerardus Mercatora i Prvog evropskog dana geodeta i geoinformatičara. Pokrovitelj i glavni govornik na svečanosti bio je predsjednik Republike Slovenije dr. Danilo Türk. U obraćanju učesnicima akademije naglasio je da prostor predstavlja jedan od glavnih konstitutivnih elemenata državnosti, pa je njegovo evidentiranje jedna od najvažnijih aktivnosti države. Istaknuo je da razvoj uspješnih državnih i lokalnih administracija često ovisi o dobrim geodetskim temeljima prostornih i drugih podataka i usluga, koje provodi geodetska struka. Naglasio je da geodetska djelatnost pruža podatke o prirodnim i umjetnim topografskim karakteristikama državnog prostora, a evidencije nekretnina su osnova za zaštitu imovine i pravne sigurnosti prometa nekretninama, što je također važan podsticatelj za cjelokupni razvoj.

Slika 1: Dr. Danilo Türk (snimio: I. Karničnik)

Glavni govornik na svečanoj akademiji bio je predsjednik Saveza geodeta Slovenije magistar Jurij Režek. U svome govoru osvrnuo se na tehnološki i društveni razvoj, koji temelje geodezije predstavlja u satelitskom određivanju položaja i tehnikama daljinskih istraživanja. Naglasio je da svaka struka, koja se bavi prostorom, mora uzeti u obzir geodeziju, što se posebno odnosi na prostorno planiranje, poljoprivredu, zaštitu od prirodnih katastrofa kao i upravljanje nekretninama. Istaknuo je vrijednost geodetskih podataka – država je desetljećima ulagala u njihovo uspostavljanje. Pored toga njihova prednost je u djelovanju javnog i privatnog geodetskog sektora, geodetskim i lokacijskim uslugama, kao i većem procentu državnog BDP-a. Spomenuo je nove izazove za struku, kao što su izgradnja 450 kilometara strateških linijskih građevina koji su u pripremi (a također su važni za geodetsku struku), kao i treću razvojnu os - vezu između sjevera i juga Slovenije, te drugi kolosijek pruge između Kopra i Divača i južni tok plinovoda. Istakao je da su uređivanje zemljišta i svi poslovi koji su povezani sa zemljištem i nekretninama, kao i priprema geodetskih podloga i izvođenje inženjerskih geodetskih radova veliki izazovi za javni i privatni geodetski sektor. Istakao je važnost zadataka geodezije u komasacijama i u projektu uspostavljanja državnog sistema visina u Sloveniji.

Slika 2: Učesnici svečane akademije (snimio: I. Karničnik)

Na svečanoj akademiji izvedena je i premijera obrazovnog filma o geodeziji. Film pod nazivom "Od Mercatora do Galilea" na početku prikazuje važnost Mercatora, a nakon toga prelazi na sadašnje vrijeme i prikazuje ulogu i važnosti geodezije kod različitih aktivnosti – od prostornog planiranja, zemljišne i poljoprivredne politike, upravljanja i vrednovanja nekretnina (usmjeravanje i praćenje), praćenje deformacija objekata, korištenja za vojne potrebe, zaštite i uklanjanja posljedica katastrofa, obrazovanje, rekreaciju i razonodu. Film će biti važan promotivni materijal za prikaz geodezije kao temeljne discipline o prostoru. Nastao je u izvršnoj produkciji Kina Svečina.

U završnom dijelu svečane akademije predsjednik Saveza geodeta Slovenije, magistar Jurij Režek, dodijelio je priznanja Saveza geodeta Slovenije za životno djelo na području kartografije gospodinu Vilimu Kosu i vanrednom profesoru dr. Branku Janezu Rojcu. Na ovaj način je iskazana zahvalnost za izvanredna i značajna dostignuća na području slovenske kartografije.

Svečanu akademiju vodila je poznata spikerica Eva Longyka Marušič, glazbom su je obogatili muzičari Kvarteta rogova Slovenske filharmonije, čiji su članovi izveli više kompozicija flamanskog kompozitora Josquina des Pereza i Orlando de Lassusa, koji su živeli i radili u vrijeme Gerardusa Mercatora.

Nakon službenog dijela uslijedio je banket na kojem smo imali priliku prijatno razgovarati s predsjednikom države o pitanjima geodezije i prostornog planiranja.

Slika 3: Naslovna i zadnja strana omota DVD-a s filmom o geodeziji

Slovenski geodeti su svjesni da je, posebno u doba ekonomske krize, potrebno osigurati promociju i razvoj geodezije. Toga su istovremeno svjesne i različite institucije, koje su podržale ovaj projekat. Iskreno hvala svima. Događaj je podržan od strane dole navedenih sponzora

Glavni sponzor:

- Monolit, d. o. o.

Ostali sponzori:

- Aerodrom Ljubljana
- DARS, d. d.
- Digidata, d. o. o.
- Gisdata, d. d.
- Geodetska družba, d. d.
- Geodetski zavod Celje, d. o. o.
- Geo Servis, d. o. o.
- Garmin
- IGEA, d. o. o.
- Kartografija, d. o. o.
- Ljubljanski geodetski biro, d. d.
- Ljubljanski urbanistični zavod, d. d.
- Mercator, d. d.
- Mikrografija, d. o. o.
- Pošta Slovenije, d. d.

Tomaž Petek i Anton Prosen